

تکنولوژی بلاکچین برای مدیریت کارآمد زنجیره تأمین روغن نباتی

طاهره رنجبر ملک‌شاه^۱، سید مجتبی مجاوریان^{۲*}، فؤاد عشقی^۳، سمیه شیرزادی لسکوکلایه^۴، زینب امیری رفتنی^۵

۱- دانشجوی دکتری در رشته اقتصاد کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری.

۲- دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری.

۳- استادیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری.

۴- استادیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری.

۵- استاد گروه صنایع غذایی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری.

چکیده

اطلاعات مقاله

با توجه به نقش تکنولوژی‌های نوین و فناوری اطلاعات و ارتباطات یکپارچه در بهبود زنجیره تأمین و همچنین اهمیت بررسی ترجیحات بازیگران جهت پذیرش تکنولوژی، مطالعه حاضر با هدف شناسایی و رتبه‌بندی شاخص‌های تکنولوژی بلاکچین برای پیکربندی زنجیره تأمین روغن نباتی و مدیریت بهینه آن انجام گرفت. به این منظور از روش تحلیل متقارن استفاده شد و اهمیت نسبی ویژگی‌ها و مطلوبیت ارزیابی بخش‌های سطوح، محاسبه گردید. این روش برای شناسایی و درک اثرات توأم صفات بر ترجیح یک محصول یا خدمت مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای جمع‌آوری اطلاعات لازم، ابتدا با استفاده از نرم‌افزار XLSTAT، ۹ کارت طراحی و سپس به صورت آنلاین در اختیار ۴۲ کارگزار زنجیره تأمین روغن نباتی شامل کشاورزان، واردکنندگان، کارخانه‌های روغن‌سازی و روغن‌کشی و سایر بخش‌های تأمین و توزیع، در سال ۱۴۰۱ قرار گرفت. براساس نتایج به‌دست آمده، ویژگی‌های "انجام به‌موقع سفارش و ارتباط نزدیک با تأمین‌کنندگان"، "شفافیت در کلیه تراکنش‌های فیزیکی، مالی و محصول"، "کاهش زمان بازسازی"، "سازگاری و برنامه‌ریزی"، و "تغییرناپذیری داده‌ها" به ترتیب بالاترین مطلوبیت را داشتند. این پژوهش نشان داد که با بهره‌گیری از چه ویژگی‌هایی از تکنولوژی بلاکچین می‌توان همکاری و یکپارچگی زنجیره تأمین روغن نباتی را تسهیل و بالاترین مطلوبیت را برای بازیگران زنجیره ایجاد کرد. در ادامه با طراحی ساختار این تکنولوژی متناسب با ترجیحات بازیگران زنجیره تأمین روغن نباتی و همچنین با همکاری سیاست‌گذاران در جهت برنامه‌ریزی و آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم به‌منظور پیاده‌سازی فناوری بلاکچین در کشور، می‌توان شرایط این زنجیره را بهبود بخشید.

تاریخ های مقاله :

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

کلمات کلیدی:

تحلیل متقارن،

پذیرش تکنولوژی،

بلاکچین،

زنجیره تأمین.

DOI: 10.22034/FSCT.19.133.309

DOR: 20.1001.1.20088787.1401.19.133.25.0

* مسئول مکاتبات:

mnojaverian@yahoo.com

۱- مقدمه

امروزه با جهانی شدن اقتصاد و افزایش رقابت تجاری، اهمیت و کاربرد روش‌های نوآورانه در رسیدن به اهداف سازمان‌ها افزایش یافته و تکنولوژی به‌عنوان یکی از عوامل اصلی توسعه اقتصادی معرفی می‌شود [۱]. جلوه‌های کاربرد تکنولوژی‌های نوین در کلیه حوزه‌ها از جمله مدیریت زنجیره تأمین که با توجه به گستردگی و پیچیدگی آن و همچنین روبه‌رو بودن با عدم قطعیت‌های متعدد با چالش‌های زیادی روبه‌رو بوده، آشکار شده است [۲ و ۳].

زنجیره تأمین را می‌توان مشتعل از بخش‌های تولید کننده، تأمین‌کننده، حمل‌ونقل‌کنندگان، انبارها، خرده‌فروشی‌ها، مشتریان و غیره معرفی نمود که فعالیت‌هایی چون توسعه محصول جدید، بازاریابی، عملیات اجرایی، توزیع، خدمات مالی، خدمات مشتری و موارد دیگر را انجام می‌دهند. در واقع زنجیره تأمین یک مجموعه‌ی پویا از جریان اطلاعات، محصول و سرمایه در بین سطوح مختلف خود است [۴]. مدیریت زنجیره تأمین نیز ادغام جریان مواد و کالا، اطلاعات و جریان مالی در شبکه‌ای از شرکت‌ها یا سازمان‌ها می‌باشد. چندین شریک در زنجیره تأمین نیاز به همکاری مشترک برای ساخت و ارائه محصولات و خدمات به مصرف‌کننده دارند. مفهوم مدیریت زنجیره تأمین به‌طور اساسی ماهیتیک شرکت را تغییر می‌دهد، زیرا فرآیندهای داخلی کسب و کار دیگر به‌صورت مستقیم انجام نمی‌گیرد، بلکه براساس یکپارچگی بین سازمان‌های عضو در زنجیره تأمین خواهد بود [۵ و ۶]. همکاری زنجیره تأمین به‌عنوان یک عامل مهم برای دستیابی به یک راه حل برد-برد برای سهامداران مختلف در زنجیره تأمین در نظر گرفته می‌شود [۷ و ۸]. همکاری زنجیره تأمین نیازمند سطح بالایی از تعهد، اعتماد، تصمیمات مشترک و به اشتراک‌گذاری اطلاعات است [۹-۱۲]. سطح بالایی از یکپارچگی و همکاری زنجیره تأمین منجر به سطوح بالاتر عملکرد زنجیره تأمین خواهد شد [۱۳ و ۱۴].

تحولتقاضای مشتری، چالش‌های ناشی از رقابت، عملیات جدا شده از نظر جغرافیایی و اتخاذ مدل‌های جدید تجاری (مانند تجارت الکترونیکی)، زنجیره تأمین فعلی را به یک سیستم کاملاً پیچیده تبدیل کرده است [۱۵]. تکنولوژی، پتانسیل ساده‌سازی زنجیره تأمین و کمک به عملکرد کارآمدتر را دارد، اما برای

دستیابی به اهداف بیان شده، شناسایی و انتخاب تکنولوژی مناسب بسیار مهم است [۱۶]. یکی از تکنولوژی‌های دیجیتال نوظهور با این ویژگی که در جنبه‌های مختلف زنجیره تأمین به‌خصوص بخش کشاورزی و زنجیره تأمین مواد غذایی که یکی از پیچیده‌ترین و بزرگترین بخش‌های صنعت جهان است، بسیار مورد توجه قرار گرفته، فناوری بلاکچین (Blockchain) می‌باشد [۱۷-۱۹].

تکنولوژی بلاکچین یک تکنولوژی امن توزیع شده می‌باشد و به‌عنوان یک پروتکل جدید انقلابی که می‌تواند صنایع، شکل و اندازه سازمان‌ها و نحوه انجام معاملات تجاری را متحول کند، شناخته می‌شود و توجه زیادی را از سوی دانشگاه و صنعت به خود جلب کرده است [۲۰-۲۲]. این تکنولوژی نه تنها نوع جدیدی از زیرساخت اینترنتی مبتنی بر برنامه‌های کاربردی توزیع شده است، بلکه نوع جدیدی از شبکه زنجیره تأمین است که می‌تواند الگوی جدیدی را برای تجارت آینده ارائه دهد [۲۳-۲۵].

بلاکچین یک دفتر کل دیجیتال غیرمتمرکز است که می‌تواند برای توزیع و ذخیره داده‌ها برنامه‌ریزی شود. همچنین به‌عنوان دفتر کل توزیع شده شناخته می‌شود که مبتنی بر یک شبکه همتا به همتا (P2P) یا غیرمتمرکز است که از یک توالی پیوسته از بلوک‌ها تشکیل شده است [۲۶]. به بیانی دیگر، بلاکچین یا زنجیره بلوکی، یک تکنولوژی پایگاه داده توزیع شده بین اعضا است که به هیچ نهاد متمرکزی جهت تأیید تراکنش‌های انجام شده وابسته نیست [۲۷]. در یک شبکه بلاکچین، همه طرفین می‌توانند به‌طور همزمان بلوک‌ها را به اشتراک بگذارند و ضبط کنند که باید توسط همه کاربران در شبکه تأیید شود. بلوک‌ها توسط تابع هش رمزنگاری به هم مرتبط می‌شوند. هر تراکنش با بررسی اطلاعات بلوک مرتبط با کلیدهای هش قابل ردیابی است [۲۸-۳۰]. در واقع بلاکچین با ویژگی‌هایی مانند شفافیت، سرعت، قابلیت دسترسی و غیرقابل تغییر بودن معرفی می‌شود [۳۱].

بررسی مطالعات داخلی مرتبط با موضوع نشان می‌دهد که چالش‌های پیاده‌سازی تکنولوژی بلاکچین مورد بررسی قرار

نظریه یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری^۳ (UTAUT) در مطالعه‌ای با محوریت بررسی پذیرش فناوری بلاکچین به کار گرفته شد [۳۸]. UTAUT چهار ویژگی کلیدی مشتمل بر کارایی انتظاری، تلاش انتظاری، تأثیر اجتماعی و شرایط تسهیل‌کننده که هدف کاربر جهت اتخاذ یک مدل سیستم اطلاعاتی را توضیح می‌دهد، شناسایی می‌کند.

از دیگر مطالعات خارجی در ارتباط با شناسایی ویژگی‌های بلاکچین در زنجیره تأمین می‌توان به مطالعه نایاک و دیگود [۳۹] اشاره نمود که یک مدل مفهومی از مدیریت زنجیره تأمین پایدار در شرکت‌های کوچک و متوسط با استفاده از فناوری بلاکچین ارائه کردند. برای توسعه مدل مفهومی روش تصمیم‌گیری چندمعیاره^۴ (MCDM) را به کار گرفتند. آنها بیان کردند که عوامل رقابت، فرهنگ و محدودیت مالی از محرک‌های زنجیره تأمین پایدار با استفاده از فناوری بلاکچین می‌باشد. در مطالعه‌ای دیگر کامل و همکاران [۴۰] ۱۳ عامل مؤثر از جمله قابلیت ردیابی، قابلیت بازیابی و تغییرناپذیری را با استفاده از روش‌های ISM^۵ و DEMATEL^۶ شناسایی و ارزیابی کردند. عوامل شناسایی شده بر اساس قدرت محرک و وابستگی آنها دسته‌بندی شدند. ساوراوودی [۴۱] با در نظر گرفتن زنجیره تأمین انگور و به-کارگیری تحلیل متقارن مبتنی بر رتبه^۷، چند محرک بالقوه شامل قابلیت ردیابی، کاهش تعداد واسطه‌ها، شفافیت، عامل هماهنگی و کنترل، عامل انطباق و قیمت برای پذیرش فناوری بلاکچین را شناسایی و رتبه‌بندی کردند. همچنین با توجه به نتایج به دست آمده ساختاری از شبکه بلاکچین را ارائه دادند.

مرور مطالعات انجام گرفته نشان می‌دهد که بررسی چالش‌های پیاده‌سازی تکنولوژی بلاکچین و تحلیلی از نقش این تکنولوژی در زنجیره تأمین مورد توجه قرار گرفته است. اما توجه به این نکته حائز اهمیت است که در گام اول بایستی پذیرش این تکنولوژی مورد بررسی قرار گیرد. اینکه چگونه بازیگران زنجیره اهمیت نسبی عوامل مختلف را برای پذیرش تکنولوژی با توجه به نیاز زنجیره تأمین خود ارزیابی می‌کنند و یا تا چه حدی چنین

گرفته است. از جمله این مطالعات می‌توان به مطالعه آقاجانی میر و همکاران [۳۲] اشاره نمود که چالش‌های پیاده‌سازی تکنولوژی بلاکچین در زنجیره تأمین با بهره‌گیری روش BWM بیزین شناسایی و اولویت‌بندی کردند. براساس نتایج به دست آمده، چالش‌های امنیت، فنی و سازمانی در اولویت بالاتری قرار داشتند. همچنین اسمعیلی و قطرمی [۳۳] برخی از چالش‌های اتخاذ فناوری بلاکچین را در مدیریت زنجیره تأمین شناسایی کردند و این چالش‌ها را در چهار گروه چالش‌های سازمانی، میان سازمانی، بیرونی و تکنولوژی طبقه‌بندی کردند. آنها در مطالعه خود به لزوم توجه به روابط میان شرکای زنجیره تأمین در هنگام اتخاذ این فناوری تأکید کردند. در مطالعه‌ای دیگر، عبداللهی و ذوقی [۳۴] به بررسی نقاط قوت بلاکچین و نقش آن در کاهش چالش‌های مدیریت زنجیره تأمین پرداختند. نتایج مطالعه آنها نشان داد که بلاکچین قابلیت ردیابی زنجیره تأمین را بهبود داده و همچنین ریسک‌های مالی و عملکردی را کاهش می‌دهد. همچنین جویبار و عبادی [۳۵] به بررسی امکان به‌کارگیری بلاکچین در صنعت بیمه پرداختند. بررسی قابلیت‌های بلاکچین نشان داد که این سیستم با افزایش دقت و سرعت در فرآیند پذیرش، صدور و خسارت و همچنین ارتقاء اعتماد عمومی نسبت به این صنعت می‌تواند نقش بسزایی ایفا نماید. در مطالعه‌ای دیگر فرح‌بخش محمدی [۱] مطالعه‌ای کتابخانه‌ای در ارتباط با رابطه فناوری بلاکچین و عملکرد مدیریت زنجیره تأمین شرکت ایران خودرو انجام دادند.

ادبیات پذیرش فناوری، براساس مدل‌های پذیرش فناوری و نوآوری‌های مشاهده شده آنها تعریف شده است. بررسی پژوهش‌های خارجی انجام گرفته در ارتباط با سیستم‌های اطلاعاتی نشان می‌دهد که از مدل پذیرش فناوری^۲ (TAM) به‌طور گسترده استفاده شده است [۳۶]. این روش به‌منظور تحت تأثیر قرار دادن توجه کاربر برای استفاده از تکنولوژی دو ساختار کانونی "سهولت استفاده" و "قابلیت استفاده" را مشخص می‌کند. همچنین در مطالعه‌ای دیگر، کامل و همکاران [۳۷] مدل TAM را برای درک پذیرش فناوری بلاکچین و ایجاد تمایل به استفاده از آن توسط مدیران زنجیره تأمین به کار گرفتند. همچنین

3. Unified Theory of Acceptance and the Use of Technology (UTAUT)

4. Multiple-criteria Decision Making

5. Interpretative Structural Modeling (ISM)

6. Decision-making Trial and Evaluation Laboratory (DEMATEL)

7. Rating-base Conjoint Analysis

2. Technology Acceptance Model (TAM)

غیره مواجه است. علاوه بر مسائل مطرح شده می‌توان گفت ارگان‌های متعددی در این زنجیره همکاری دارند. به‌منظور کنترل کیفیت و صدور مجوز سازمان استاندارد و سازمان غذا و دارو زیرمجموعه دانشگاه علوم پزشکی، شرکت‌های بیمه، شرکت‌های حمل و نقل، بانک‌ها و سازمان صنعت، معدن و تجارت از جمله این ارگان‌ها هستند که هرکدام به نوعی با مسائل متعددی درگیر خواهند بود. بررسی کوتاهی از این زنجیره بیانگر پیچیدگی زیاد و اهمیت بالای مدیریت درست آن است.

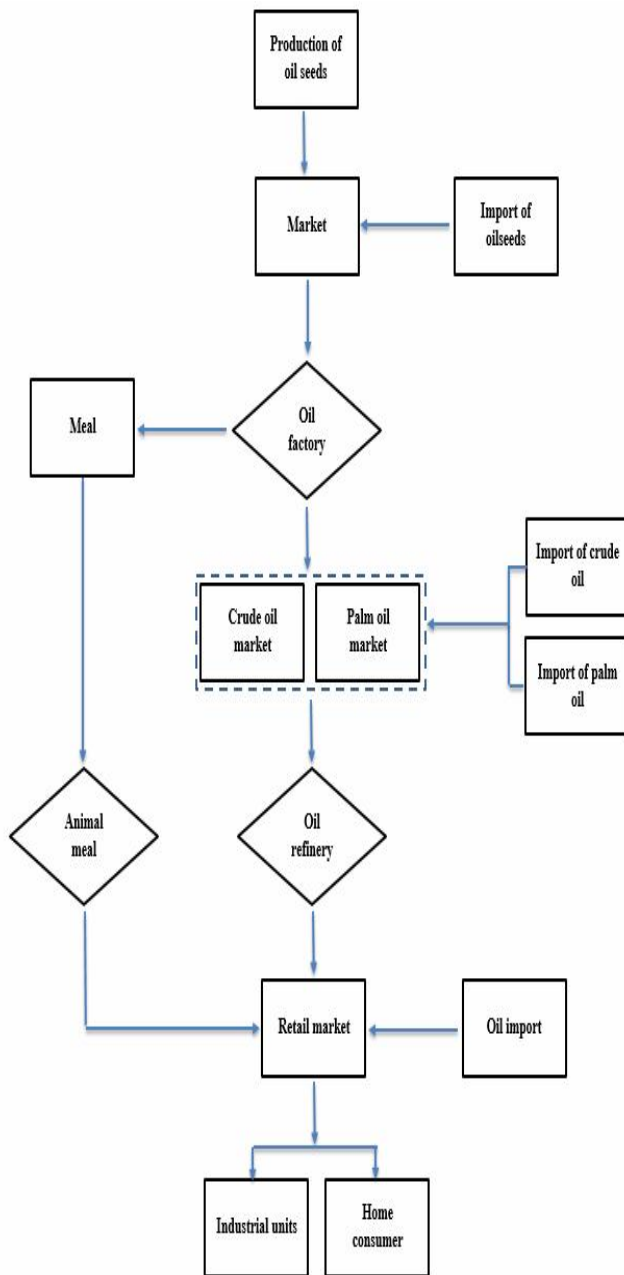

Fig 1 Vegetable oil supply chain

عواملی بر روند تصمیم‌گیری آنها تأثیر می‌گذارند، باید مشخص شود [۴۱]. در واقع هنوز توجه زیادی به ترجیحات بازیگران زنجیره تأمین برای پذیرش تکنولوژی بلاکچین نشده و این شکاف در مطالعات مشاهده می‌شود. از این رو مطالعه حاضر به‌دنبال تعیین ویژگی‌های مهم زنجیره تأمین روغن نباتی برای پذیرش تکنولوژی بلاکچین و ترکیب بهینه این ویژگی‌ها که بر انتخاب یا تصمیم‌گیری کاربر اثر می‌گذارد، می‌باشد.

زنجیره تأمین روغن نباتی در صنعت غذایی بسیار پرکاربرد است، به‌طوری که علاوه بر استفاده در سایر صنایع، با توجه به اهمیت سلامت غذایی، درصد بالایی از مصرف روغن در مواد غذایی را شامل می‌شود. این زنجیره شامل چندین حلقه و ذی‌نفع بوده و شرایط پیچیده‌ای دارد. همانطور که در شکل (۱) مشاهده می‌شود، زنجیره روغن نباتی شامل تولیدکننده‌های دانه‌های روغنی، کارخانه‌های روغن‌کشی، کارخانه‌های روغن‌سازی، محصولات جانبی مانند کنجاله و واردکنندگان است، به‌طوری که می‌توان بیان نمود که زنجیره تأمین روغن نباتی از یک شبکه سنتی تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان، به یک سیستم‌گسترده‌از محصولات مختلف تبدیل شده است [۴۳]. در حال حاضر، خرید دانه‌های روغن توسط اداره کل غله و خدمات بازرگانی زیرمجموعه سازمان جهادکشاورزی، از کشاورزان و همچنین از طریق واردات انجام می‌گیرد. نحوه تحویل محصولات، انبارداری، حمل و نقل و پرداخت به کشاورزان از جمله مسائلی است که علاوه بر آسیب رساندن به کیفیت محصولات، بسیار زمان‌بر است. همچنین برای انتقال به کارخانه‌های مورد نظر بایستی تایید از شرکت مادر تخصصی خدمات بازرگانی گرفته شود. این امر نیز زمان‌بر و در نتیجه هزینه‌بر خواهد بود چراکه تا زمان مشخص شدن کارخانه‌های مورد نظر باید هزینه انبارداری پرداخت شده و همچنین حمل و نقل دوباره انجام گیرد. واردات دانه‌های روغنی و روغن خام که در واقع بخش بزرگی از مایحتاج کشور از این طریق تأمین می‌شود نیز با مسائل متعددی روبه‌رو است. در واقع تأمین بیش از ۸۰ درصد از نیاز صنایع داخلی روغن از طریق واردات انجام می‌گیرد [۴۲]. از جمله این موارد به میزان واردات، تحویل آن، نگهداری و انتقال و همچنین پرداخت ارز توسط بانک‌های عامل می‌باشد. زمان تحویل و نگهداری و انتقال نیز با مسائلی مانند کنترل کیفیت، جلوگیری از مبادلات غیرقانونی و

۲- روش تحقیق

در پژوهش حاضر سعی بر این است تا عوامل تعیین کننده پذیرش فناوری بلاکچین را برای زنجیره تأمین روغن نباتی با به کارگیری روش تحلیل متقارن شناسایی شود. معاملات در چنین زنجیره‌ای با چالش‌های مهمی از جمله ردیابی فیزیکی و مالی، شفافیت، امنیت اطلاعات و غیره روبه‌رو است. با توجه به بررسی زنجیره تأمین روغن نباتی و مشکلاتی که مطرح شد، می‌توان ویژگی‌های مهم یک ساختار بلاکچین برای زنجیره تأمین روغن نباتی را مشخص کرد. به منظور دستیابی به هدف مطالعه حاضر، ابتدا عوامل مهمی که مربوط به شبکه‌های زنجیره تأمین مجهز به فناوری بلاکچین است شناسایی شده است. سپس پرسشنامه نظرسنجی به منظور جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از بازیگران زنجیره تأمین روغن نباتی که اهمیت فناوری را درک می‌کنند، طراحی شد و در نهایت مصاحبه با کارگزاران زنجیره و محاسبات نهایی انجام گرفت. در ادامه روش تحلیل متقارن و روند کار به تفکیک مورد بررسی قرار خواهد گرفت. همچنین روند کلی کار در شکل (۲) قابل مشاهده است.

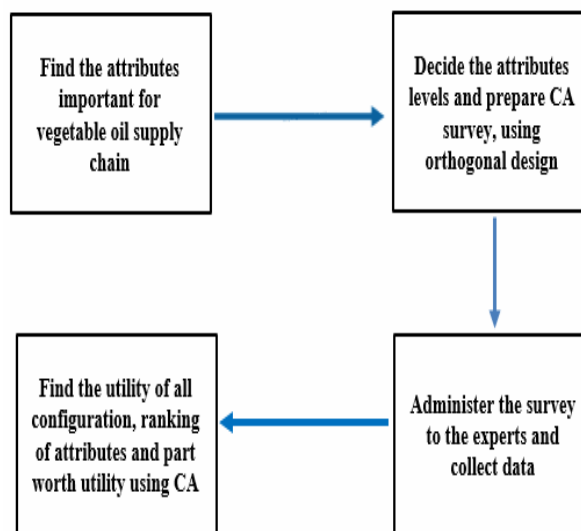

Fig 2 Flow chart describing this work

تحلیل متقارن روشی است که به کمک آن می‌توان نحوه اولویت‌بندی معیارها توسط پاسخ‌دهندگان را مشخص کرد. در واقع این تکنیک نحوه سبک سنگین کردن گزینه‌ها را به هنگام

تصمیم‌گیری افراد نشان می‌دهد [۴۴]. در اوایل دهه ۱۹۷۰، گرین و رائو تحلیل متقارن را به تحقیقات بازاریابی به منظور درک و پیش‌بینی رفتار خریدار معرفی کردند [۴۵]. پس از آن بیشترین استفاده این روش برای درک و شناسایی عوامل مؤثر در طراحی محصولات و یا خدمات در حوزه‌های روانشناسی و بازاریابی بوده است و بررسی مطالعات نشان می‌دهد که علی‌رغم کاربرد و اعتبار روش تحلیل متقارن، تا حد زیادی به کارگیری آن در تحقیقات سیستم‌های اطلاعاتی نادیده گرفته شده است [۴۶ و ۴۷].

روش تحلیل متقارن نه تنها ارزیابی ویژگی‌های محصول را در یک مجموعه چندنشانه‌ای مقدور می‌سازد، بلکه تعریف اثر خصوصیات را از نظر سنجیده‌داری ممکن می‌کند ترکیب مجموعه-ای منتخب از ویژگی‌ها برای پاسخ‌دهندگان مختلف این امکان را ایجاد می‌کند تا تأثیر ویژگی‌های مختلف محصول به طور مستقیم مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد [۴۸]. لذا CA به روشی محبوب برای شناسایی و درک اثرات توأم صفات بر ترجیح یک محصول یا خدمت تبدیل شده است [۴۹].

مراحل انجام پژوهش را می‌توان در سه بخش تعیین ویژگی‌ها و سطوح، جمع‌آوری داده‌ها و محاسبه مطلوبیت ارزیابی بخشی بیان نمود که به شرح زیر می‌باشند.

۲-۱- تعیین ویژگی‌ها و سطوح تحلیل متقارن

در گام اول باید مشخص شود که کدام ویژگی‌ها (یعنی متغیرها) برای بررسی معنی‌دار هستند و سپس چند ویژگی برای گنجاندن در مطالعه امکان‌پذیر است [۵۰]. در این پژوهش، تعیین ویژگی‌ها با به کارگیری روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی^{AHP} که یکی از روش‌های MCDM می‌باشد، انجام گرفت. این روش به یافتن مناسب‌ترین جواب در بین بسیاری از معیارهای تصمیم‌گیری مختلف به طور همزمان کمک می‌کند. چارچوب پیشنهادی با

دیگر، نشان می‌دهد که چه سطح یا شدتی از هر یک از ویژگی‌ها را بازیگران زنجیره برای طراحی بلاکچین ترجیح می‌دهند. هر ویژگی باید حداقل دو سطح داشته باشد و تعریف سطوح بیشتری امکان‌پذیر است اما این امر منجر به افزایش تعداد کارت‌ها خواهد شد. سطوح هر یک از ویژگی‌های این پژوهش نیز براساس نتایج مطالعه اشاره شده تعیین گردید. چهار ویژگی منتخب و سطوح آن‌ها در جدول (۱) قابل مشاهده است:

استفاده از داده‌های نظرسنجی جمع‌آوری شده از دو منبع مشتمل بر کارشناسان علمی از رشته‌های مختلف دانشگاهی و همچنین کارگزاران زنجیره تأمین روغن نباتی انجام شده است. براساس نتایج حاصل، ویژگی‌های بهبود مدیریت زنجیره تأمین، بهبود عملکرد زنجیره تأمین، امنیت داده و شفافیت در زنجیره تأمین انتخاب شد. برای هر ویژگی، باید سطوحی تعیین نمود که نشان دهنده سطح خاصی از اطلاعات در مورد ویژگی است. به بیانی

Table 1 Characteristics and selected levels for technology adoption in vegetable oil supply chain

	Level 1 (Low)	Level 2 (Medium)	Level 3 (High)
Management	Order on time	Order on time & Close relationship with suppliers	Strategic planning
Performance Security	Reduce Lead time Data immutability	Forecast Secure data	Compatibility and planning Increase trust
Transparency	Transparency in physical transactions	Transparency in financial and product transactions	Transparency in all physical-financial-product transactions

Source: Research findings

که در این رابطه، بیش‌ترین تعداد سطوح در هر ویژگی، تعداد گزینه‌ها در هر مجموعه انتخاب و تعداد جایگزین‌ها یا مجموعه‌های انتخاب را نشان می‌دهند.

۲-۳- تجزیه و تحلیل داده‌ها

در مرحله سوم تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام می‌گیرد [۵۰]. اساساً، در تحلیل متقارن چهار روش برای تجزیه و تحلیل وجود دارد: روش سنتی (CA) که از رتبه‌بندی کارت‌های طراحی شده استفاده می‌کند. تجزیه و تحلیل ترکیبی مبتنی بر انتخاب^۹ (CBCA) که بر مبنای انتخاب‌های بیان شده تعیین می‌گردد. تجزیه و تحلیل پیوند تطبیقی^{۱۰} (ACA) نیز در صورتی که تعداد ویژگی‌ها زیاد باشد مورد استفاده قرار می‌گیرد. سه مورد اول از این روش‌ها را می‌توان روش‌های تجزیه نامید زیرا در این

۲-۲- جمع‌آوری داده‌ها

در مرحله دوم، با ارائه کارت‌های طراحی شده از طریق نظرسنجی‌های کاغذی، نظرسنجی‌های آنلاین یا به‌عنوان بخشی از مصاحبه‌های ساختاریافته به شرکت‌کنندگان در تحقیق، گردآوری داده‌ها انجام می‌گیرد. برای تعیین تعداد کارت‌ها و ترکیب ویژگی‌ها می‌توان از برنامه نرم افزاری استفاده نمود [۵۰]. در مطالعه حاضر، با استفاده از نرم‌افزار XLSTAT ۹ کارت متشکل از ترکیبی از ۴ ویژگی (سطوح هر یک از ویژگی‌ها) طراحی و به‌صورت آنلاین در اختیار ۴۲ کارگزار زنجیره تأمین روغن نباتی مشتمل بر کشاورزان، واردکنندگان، کارخانه‌های روغن‌سازی و روغن‌کشی و سایر بخش‌های تأمین و توزیع قرار گرفت. تعداد افراد نمونه نیز به‌کمک رابطه (۱) تعیین گردید [۵۱].

$$N = 500 \frac{N_{lev}}{N_{alt} N_{rep}}$$

9. Choice-based Conjoint Analysis
10. Adaptive Conjoint Analysis

مطلوبیت یا مطلوبیت ارزیابی بخشیهمچنین به عنوان درجه اهمیت ویژگی‌ها و ارزش سطوح آنها، یا به طور ساده به عنوان مطلوبیت تحلیل متقارن شناخته می‌شود که مقادیر عددی هستند و مقداری که هر ویژگی روی قضاوت تصمیم‌گیرنده برای انتخاب تاثیر می‌گذارد را اندازه‌گیری می‌کند. ارزش جزئی سطح به ما این امکان را می‌دهد تا درک کنیم کدام سطح خاصی از ویژگی‌ها انتخاب تصمیم‌گیرندگان را به وجود می‌آورد.

محاسبه ضرایب نیز به کمک رگرسیون متغیرمجازی^{۱۲} به صورت رابطه (۵) بیان می‌شود، انجام می‌گیرد.

$$\sum_{i=1}^m w_i = 1$$

پس از تعیین تعداد متغیرها و محاسبه ضرایب آنها در رگرسیون موهومی، می‌توان ضرایب را به کمک معادلات چندجمله‌ای به دست آورد.

۳- نتایج و بحث

جامعه آماری مطالعه حاضر مشتمل بر کارشناسان و متخصصان فعال در زنجیره تأمین روغن نباتی می‌باشد. افراد نمونه از هر یک از حلقه‌های زنجیره مشتمل بر کشاورز، واردکننده، سازمان‌های مرتبط مانند اداره کل غله و خدمات بازرگانی و سازمان صنعت، معدن و تجارت که در بخش توزیع و تأمین فعالیت دارند، کارخانه‌های روغن‌کشی و کارخانه‌های روغن‌سازی انتخاب شدند. خلاصه‌ای از آمار از افراد نمونه در جدول (۲) ارائه شده است.

همچنین همانطور که پیش‌تر بیان شد، ۹ کارت با ۴ ویژگی طراحی شد و پاسخ‌دهندگان کارت‌ها را به طور همزمان مشاهده و به ترتیب اولویت خود انتخاب کردند. کارت‌های طراحی شده در پیوست ارائه شده است.

روش‌ها، ترجیحات بیان شده برای به دست آوردن توابع مطلوبیت ارزیابی بخشی تجزیه می‌شوند. روش چهارم روش ترکیبی^{۱۱} نامیده می‌شود زیرا برای رتبه‌بندی سطوح ویژگی‌ها یک امتیاز ترجیحی اختصاص داده می‌شود [۵۲ و ۵۳].

در این پژوهش از CA مبتنی بر رتبه‌بندی استفاده شده است. CA بر مبنای این فرضیه استوار است که افراد، ارزش یا مطلوبیت یک محصول را با ترکیب میزان مطلوبیتی که تک تک خصیصه‌ها به طور مجزا ارائه می‌کنند، می‌سنجند. به بیانی دیگر، CA یک مدل جمع‌پذیر است که در آن مجموع مطلوبیت ارزیابی بخشی هر یک از سطوح برابر است با مطلوبیت کل محصولات که از رابطه (۲) به دست می‌آید:

$$U(x) = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^{k_i} \alpha_{ij} x_{ij}$$

در این رابطه، مطلوبیت کل برای یک پیکربندی مشخص، مطلوبیت ارزش جزئی سطح ام از ویژگی ام، تعداد سطوح برای ویژگی ام و تعداد کل ویژگی‌ها را نشان می‌دهند. همچنین متغیر موهومی می‌باشد که در صورت انتخاب امین ویژگی مقدار یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود.

اهمیت ویژگی به عنوان دامنه مطلوبیت ارزیابی بخشی در سطوح همان ویژگی می‌باشد که به صورت رابطه (۳) نشان داده می‌شود:

$$I_j = \{\max(\alpha_{ij}) - \min(\alpha_{ij})\} \text{ For each } i \text{ (3)}$$

برای قابل مقایسه شدن اهمیت هر یک ویژگی‌ها نسبت به یکدیگر، عامل ویژگی بایستی نرمال‌سازی شود. اهمیت ویژگی‌های نرمال شده با استفاده از رابطه (۴) محاسبه می‌شود:

$$W_i = \frac{I_i}{\sum_{i=1}^m I_i}$$

Table 2 Descriptive statistics of sample people

	Vegetable oil factory	Vegetable oil factory	Importer	Related organizations	Vegetable oil seller	Farmer
Share of the statistical population (percent)	40	19	10	19	5	7
Average activity experience (years)	13	10	7	14	11	9

Source: Research findings

این دامنه بزرگتر باشد یعنی اثر آن ویژگی در پذیرش تکنولوژی توسط بازیگران زنجیره بیشتر خواهد بود. همچنین درجه اهمیت با مطلوبیت در ارتباط است و متغیری با مطلوبیت بیشتر دارای اهمیت بیشتری است [۵۴].

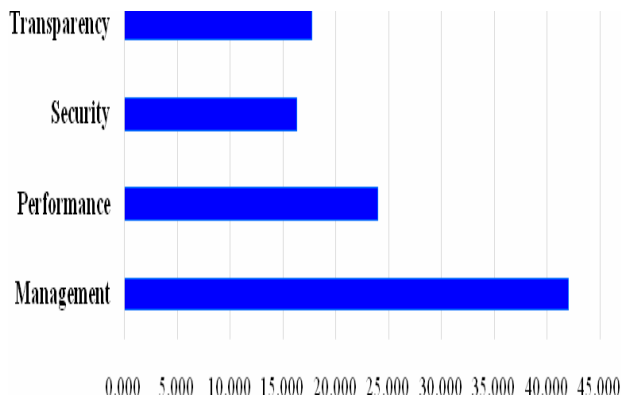

Fig 4 Importance of characteristics for technology adoption in the vegetable oil supply chain

همانطور که در شکل (۴) مشاهده می‌شود، ویژگی بهبود مدیریت زنجیره تأمین روغن نباتی دارای بالاترین اهمیت نسبی می‌باشد. مدیریت زنجیره تأمین به‌عنوان یک اصل اساسی جهت ایجاد مزیت رقابتی پایدار در بازار شناخته می‌شود [۵۵]. مدیریت زنجیره تأمین علاوه بر بالابردن کیفیت محصول و خدمات، به‌دنبال راه‌هایی برای کاهش چرخه تولید محصول و ارائه خدمات تا رسیدن به دست مشتری است [۵۶]. در این راه، می‌توان از جدیدترین پیشرفت‌های علم و فناوری بهره برد. همچنین ویژگی‌های بهبود عملکرد زنجیره تأمین، امنیت داده در زنجیره و شفافیت به‌ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفتند. بهبود عملکرد به نقش کلیدی در موفقیت یک سازمان و دستیابی پایدار به اهداف، امنیت داده به تبیین بستری برای افزایش ایمنی داده‌ها، به‌روزرسانی سریع و دائمی داده‌ها، تایید شدن داده‌ها توسط دفاتر

بررسی پرسشنامه‌های تکمیل شده نشان می‌دهد که کارت ۴ و کارت ۱ به‌ترتیب بیش‌ترین و کم‌ترین محبوبیت را بین پاسخ‌دهندگان داشتند. لازم به ذکر است با توجه به اینکه امتیاز ۱، اولویت اول را نشان می‌دهد، در اینجا میانگین امتیاز کمتر بیان‌کننده محبوبیت بالاتر می‌باشد. نتایج بررسی محبوبیت برای ۹ کارت در شکل (۳) قابل مشاهده است.

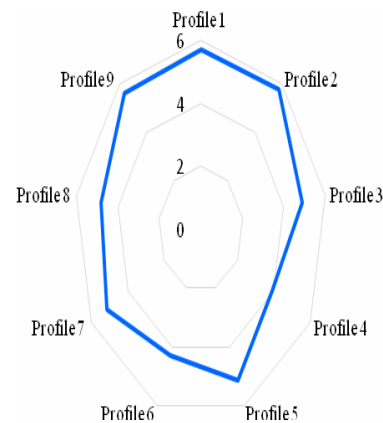

Fig 3 The average score of the respondents to the designed cards

به‌منظور دستیابی به هدف تعیین ترکیب مؤثر بر پذیرش تکنولوژی بلاکچین در زنجیره تأمین روغن نباتی، از روش تحلیل متقارن استفاده شد و اهمیت نسبی ویژگی‌ها و مطلوبیت ارزیابی بخشی سطوح، محاسبه گردید. در شکل (۴) اهمیت نسبی ویژگی‌ها مشتمل بر بهبود مدیریت زنجیره تأمین، بهبود عملکرد زنجیره تأمین، امنیت داده و شفافیت نمایش داده شده است. درجه اهمیت مقدار عددی است که به هر مشخصه کلیدی به‌طور کلی نسبت داده می‌شود. متغیرهایی که دارای اهمیت بالاتری هستند، نقش مهم‌تری در پذیرش تکنولوژی دارند. به بیانی دیگر، درجه اهمیت دامنه آن سطوحی از ویژگی که کمترین انتخاب را داشته و سطوحی از ویژگی با بیشترین انتخاب می‌باشد و هرچه

پرسشنامه‌ها توسط پاسخ‌دهندگان تفسیر می‌شود. در صورتی که از روش رتبه‌بندی استفاده شود و پاسخ‌دهندگان ترکیبات را براساس اولویت مورد نظر خود مرتب کنند، به‌گونه‌ای که ترکیبی با عدد ۱ نشان دهنده‌ی بیشترین امتیاز از نظر مطلوبیت باشد، یعنی زمانی که پاسخ‌دهنده عدد ۱ را به ترکیبی نسبت دهد این ترکیب بیشترین مطلوبیت را از نظر پاسخ‌دهنده دارا می‌باشد. علامت منفی مطلوبیت نیز نشان‌دهنده‌ی رابطه عکس بین مطلوبیت و آن سطح ویژگی خواهد بود [۵۴]. در این پژوهش نیز از روش رتبه‌بندی برای تکمیل پرسشنامه استفاده شده است. نتایج به‌دست آمده در جدول (۳) قابل مشاهده است.

مختلف و در نهایت شفافیت به امکان شناسایی خطرات فرآیند و بهبود عملکرد زنجیره تأمین و قابلیت اطمینان معاملات اشاره دارند. همانطور که بیان شد، مطلوبیت ارزیابی بخشی، ترجیحاتی که پاسخ‌دهندگان به هر سطح از ویژگی‌ها می‌دهند را نشان می‌دهد و بیان‌کننده‌ی تأثیر هر سطح از ویژگی بر ترجیحات پاسخ‌دهندگان برای یک ترکیب خاص است [۵۷ و ۵۸]. مطلوبیت بالاتر نیز نشان‌دهنده‌ی ترجیحات بیشتر برای آن سطح از ویژگی می‌باشد [۵۹]. مثبت یا منفی بودن مطلوبیت نیز با توجه به نحوه تکمیل

Table 3 Utility of levels for technology adoption in vegetable oil supply chain

	Level	Utilities	Std. deviation
	Order on time	-0.450	1.918
Management	Order on time & Close relationship with suppliers	0.606	1.084
	Strategic planning	-0.156	2.156
Performance	Reduce Lead time	0.122	1.268
	Forecast	-0.220	1.128
	Compatibility and planning	0.098	1.263
Security	Data immutability	0.090	0.901
	Secure data	-0.085	0.908
	Increase trust	-0.005	1.027
	Transparency in physical transactions	-0.474	1.018
Transparency	Transparency in financial and product transactions	-0.005	0.894
	Transparency in all physical-financial-product transactions	0.479	0.936

Source: Research findings

وجود داشته باشد. این سیستم با حذف موجودی انبار، کاهش هزینه را در پی خواهد داشت [۶۰]. امروزه سیستم تولید به‌هنگام به‌عنوان تفکر و نگرشی نوین در اداره سازمان‌های صنعتی شناخته می‌شود که اصول، روش‌ها و تکنیک‌های برگرفته از آن، حذف کامل و جامع اتلاف و همچنین افزایش بهره‌وری را نتیجه می‌دهد [۶۱]. سطح دوم ویژگی مدیریت به ارتباط نزدیک با تأمین‌کنندگان نیز اشاره دارد که این شاخص امکان ارتباط هر

براساس نتایج ارائه شده در جدول (۳)، متغیر انجام به‌موقع سفارش و ارتباط نزدیک با تأمین‌کنندگان که سطح دوم از ویژگی مدیریت بوده، بالاترین مطلوبیت معادل ۰/۶۰۶ را داشته است. انجام به‌موقع سفارش (Just in Time)، یا به‌عبارتی دیگر تولید به‌هنگام، سیستمی جامع برای کنترل موجودی‌های تولید می‌باشد و در این سیستم هیچ موجودی مواد اولیه خریداری نمی‌شود و هیچ محصولی ساخته نمی‌شود مگر اینکه ضرورت آن

حلقه با حلقه‌های قبلی خود در زنجیره تأمین را ایجاد می‌کند. تأمین‌کنندگان می‌توانند تأثیر بسیار زیادی بر روی عملکرد شرکت‌ها در ارتباط با قیمت، کیفیت، تکنولوژی و تحویل داشته باشند.

مطابق با نتایج به‌دست آمده، مطلوبیت ارزیابی بخشی متغیر شفافیت در کلیه تراکنش‌های فیزیکی، مالی و محصول‌معاصل ۰/۴۷۹ محاسبه شده است که در رده دوم ترجیحات پاسخ-دهندگان قرار گرفته است. شفافیت یک فاکتور اجتماعی-فنی است که می‌تواند از طریق تغییرناپذیری معاملات در ساختار توزیع شده بلاکچین تقویت شود [۶۲]. الگوریتم اجماع بلاکچین به بازیگران زنجیره تأمین امکان شناسایی خطرات فرآیند و بهبود عملکرد زنجیره تأمین و قابلیت اطمینان معاملات را می‌دهد [۴۱ و ۱۵]. شفافیت می‌تواند در سه سطح شفافیت فیزیکی، شفافیت مالی و محصول و شفافیت در هر سه حالت تعریف شود که براساس نتایج، شفافیت در همه حالات در اولویت قرار داشته است.

سازگاری و برنامه‌ریزی، سطح سوم از مدیریت عملکرد زنجیره تأمین نیز مطلوبیتی معادل ۰/۰۹۸ را نشان می‌دهد. منظور از سازگاری و برنامه‌ریزی، متناسب شدن فعالیت‌های زنجیره با نیازهای بازار می‌باشد. مدیریت زنجیره تأمین به‌دنبال افزایش انطباق‌پذیری و انعطاف‌پذیری می‌باشد به‌طوری که قابلیت واکنش و پاسخ سریع و اثربخش به تغییرات بازار ایجاد شود. لذا متناسب‌سازی فعالیت‌های زنجیره با نیازهای بازار می‌تواند منجر به بهبود عملکرد زنجیره شود.

در ارتباط با ویژگی امنیت داده نیز تغییرناپذیری داده‌ها (سطح اول) بالاترین مطلوبیت را داشته است. با توجه به این امر که در تکنولوژی بلاکچین هر بلاک شامل تابع هش خود (اثرانگشت منحصر به فرد) و همچنین هش بلاک قبل است که با هر تغییر در بلاک دوباره باید محاسبه شود، لذا این تکنولوژی غیرقابل هک می‌باشد و این ویژگی منجر به امنیت بسیار بالا در داده‌ها

بلاکچین می‌شود. در سیستم‌های سنتی مدیریت داده، اعتبارسنجی توسط یک مرجع مرکزی انجام می‌شود که اغلب مورد هک و دستکاری قرار می‌گیرد. اما در بلاکچین نیازی به تأیید مجوزهای کاربر توسط مقامات مرکزی نیست و همه اعضای شبکه P2P با اضافه کردن توافق‌نامه، موارد جدید اضافه شده در بلاکچین را تأیید می‌کنند که این امر دستکاری داده‌ها را بسیار دشوار می‌سازد [۶۳].

همچنین سطح اول از بهبود عملکرد زنجیره تأمین نیز مطلوبیتی معادل ۰/۱۲۲ دارد. کاهش زمان بازپرسازی (Lead Time) به کاهش فاصله زمانی بین سفارش کالا تا زمان وصول کالا اشاره دارد و شامل مجموعه زمان‌هایی از زمان صدور و تأیید درخواست تا در نهایت زمان حمل داخلی تا رسیدن به مقصد می‌باشد. برای کاهش زمان بازپرسازی لازم است تا حد ممکن عملیات و زمان‌های صرف شده برای هر یک از مراحل ثبت سفارش تا تحویل آن به‌صورت همزمان انجام پذیرد.

به این ترتیب، با توجه به نتایج به‌دست آمده می‌توان ترکیبی از سطوح که بالاترین مطلوبیت را برای کارگزاران زنجیره تأمین روغن نباتی ایجاد می‌نمایند را مشخص نمود.

همچنین به‌منظور بررسی دقیق‌تر ترجیحات حلقه‌های مختلف زنجیره، مطلوبیت کارگزاران کارخانه روغن‌سازی، کارخانه روغن‌کشی، واردکنندگان، سازمان‌های مرتبط، فروشنده روغن نباتی و کشاورز به‌صورت جداگانه نیز محاسبه شد که نتایج به-دست آمده در شکل (۵) نشان داده شده است.

براساس نتایج به‌دست آمده، شفافیت در کلیه تراکنش‌های فیزیکی، مالی و محصول برای کارگزاران کارخانه روغن‌سازی و واردکنندگان بالاترین مطلوبیت را داشته است. همچنین ویژگی انجام به موقع سفارش و ارتباط نزدیک با تأمین‌کنندگان برای کارگزاران کارخانه‌های روغن‌کشی، سازمان‌های مرتبط و فروشنده‌های روغن نباتی و برای کشاورز، شفافیت در تراکنش-های مالی و محصول اولویت اول هستند.

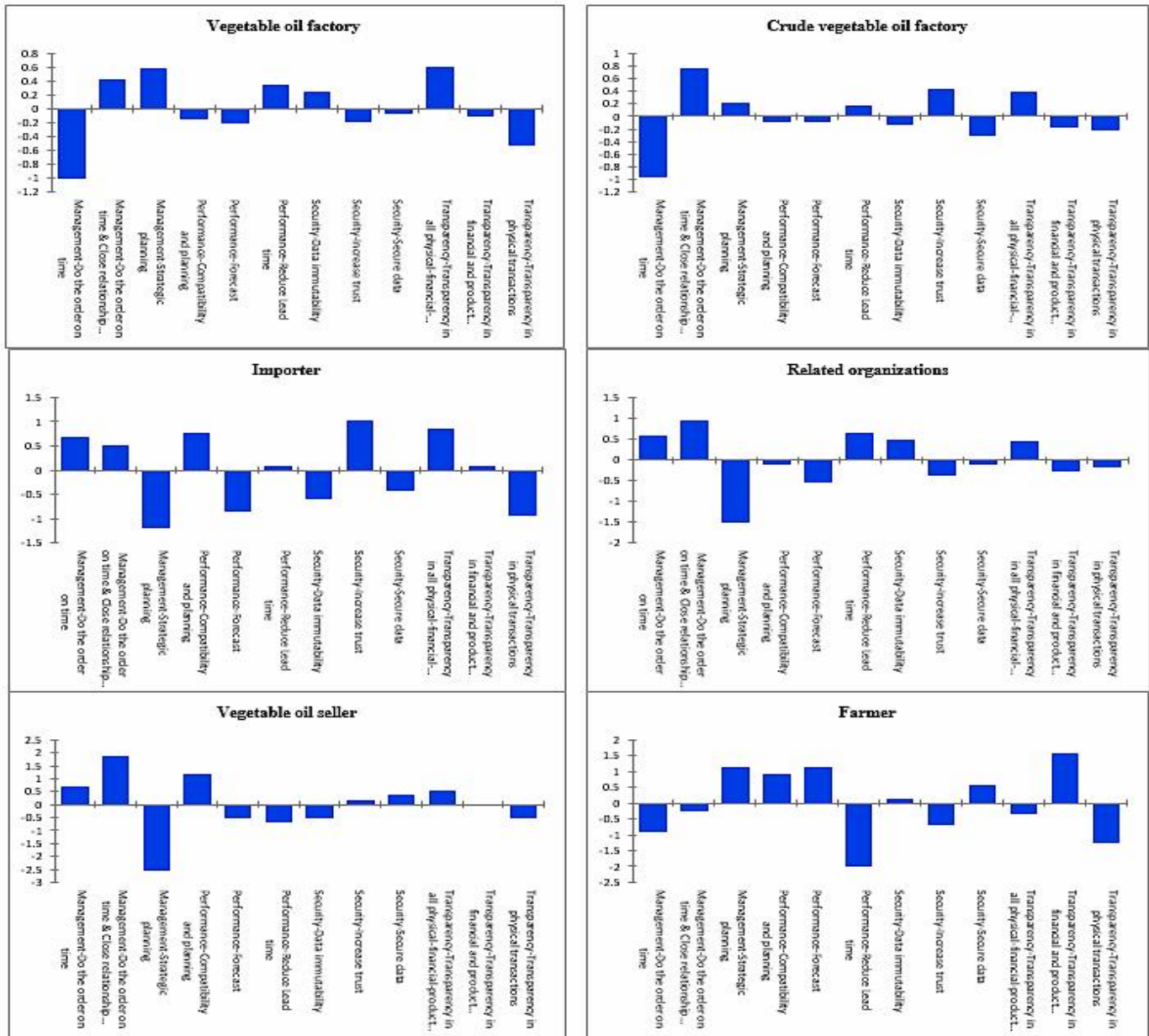

Fig 5 Utility of levels for technology adoption in vegetable oil supply chain in different groups

۴- نتیجه گیری و پیشنهادها

با توجه به گسترده شدن مقیاس مشاغل، افزایش مناطق جغرافیایی درگیر در روند تولید و همچنین تنوع محصولات، می توان بیان نمود که زنجیره تأمین از یک شبکه سستی تولیدکنندگان و تأمین کنندگان، به یک سیستم گسترده از محصولات مختلف تبدیل شده که از طریق چندین بخش مدیریت می شود و همکاری بین سهامداران ضروری می باشد [۴۴]. بنابراین گنجاندن تکنولوژی مدرن در زنجیره تأمین می تواند دید بهتری ایجاد کند و

در نتیجه به شرکت ها کمک کند تا کنترل بهتری بر تجارت خود داشته باشند. برای اینکه زنجیره تأمین انعطاف پذیر، نوآورانه و شفاف باشد، همگام شدن با روند پیشرفت تکنولوژی و حفظ رقابت در بازار، از اهمیت بالایی برخوردار است [۱۶]. بلاکچینیک فناوری نوظهور است که قابلیت ردیابی و شفافیت را از طریق داده های غیرقابل تغییر و تراکنش های مورد اعتماد درون زنجیره ای به صورت غیر متمرکز و بدون واسطه یا اشخاص ثالث قابل اعتماد فراهم می کند [۶۴]. در سال های اخیر این تکنولوژی از جنبه های

می‌شود تا به منظور آشنایی بیشتر کارگزاران زنجیره تأمین با تکنولوژی‌های نوین مانند تکنولوژی بلاکچین، دوره‌های آموزشی برگزار شود.

می‌توان بیان نمود که مسائل بسیاری وجود دارد که نیاز به تحقیق و تجزیه و تحلیل بیشتر برای ایجاد برنامه‌های کاربردی صنعتی کارآمدتر و موثرتر دارند که می‌توانند از تکنولوژی بلاکچین بهره ببرند و به اهداف مورد نظر دست‌یابند. نمونه‌هایی از این مسائل شامل امنیت، حریم خصوصی، مقیاس‌پذیری، مسائل انرژی و یکپارچه‌سازی با سایر سیستم‌ها و به‌طور خاص‌تر با مسائل نظارتی است. مطالعاتی در این زمینه برای پرداختن به این مسائل و بستن شکاف‌ها برای کاربردهای صنعتی بلاکچین کارآمدتر، مقیاس‌پذیر و ایمن‌تر مورد نیاز است. بلاکچین، تکنولوژی نوظهوری است که همچنان بسیاری از مطالعات به بررسی و شناسایی قابلیت‌ها و کاربردها و فرصت‌های این تکنولوژی می‌پردازند و با این وجود می‌توان گفت هنوز همه کاربردهای آن شناسایی نشده است. در سال‌های اخیر در ایران نیز مطالعاتی برای معرفی این تکنولوژی و چالش‌های به‌کارگیری آن انجام گرفته است. با توجه به گسترده‌تر شدن جنبه‌های تحقیقاتی این تکنولوژی در حوزه‌های مختلف در سطح جهانی، در این مطالعه سعی شد گامی رو به جلو در تحقیقات داخلی برداشته شود. با تمرکز در شناسایی قابلیت‌های این تکنولوژی برای رفع مشکلات و چالش‌های موجود در یک حوزه خاص (زنجیره تأمین روغن نباتی) و تعیین ترجیحات بازیگران این زنجیره جهت پذیرش این تکنولوژی سعی شد تا ضمن معرفی بهتر این تکنولوژی و نحوه به‌کارگیری آن در زنجیره تأمین، راهکاری برای بهبود شرایط زنجیره روغن نباتی ارائه شود. لذا انتظار می‌رود این مطالعه نیز به‌عنوان یک دستورالعمل کارآمد برای درک بیشتر تکنولوژی بلاکچین و نقش آن در زنجیره تأمین مفید باشد. همچنین، به‌کمک نتایج حاصل می‌توان ساختاری از بلاکچین متناسب با ترجیحات بازیگران زنجیره تأمین روغن نباتی طراحی نمود و در ادامه با برنامه‌نویسی مدل پیشنهادی و همچنین طراحی قرارداد هوشمند به پیاده‌سازی این تکنولوژی در زنجیره تأمین روغن نباتی کمک کرد.

مختلف مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته است و محققان بر این باورند که بلاکچین دارای پتانسیل بسیار زیادی هم در دانشگاه و هم در صنعت خواهد بود [۶۵]. مسأله‌ای که به‌نظر می‌رسد به‌خصوص در تحقیقات داخلی کمتر مورد توجه قرار گرفته، بررسی معیارهای پذیرش این تکنولوژی توسط فعالان حوزه‌های مختلف می‌باشد. در واقع قبل از معرفی این تکنولوژی به‌عنوان یک راه‌حل تجاری و به‌کارگیری آن، دانستن اینکه ایتکتکنولوژی چه قابلیت‌هایی دارد و چگونه می‌تواند توجه فعالان را جلب کرده و مشکلات فعلی را برطرف کند، الزامی است. در این راستا، در مطالعه حاضر سعی شده تا تکنولوژی بلاکچین به زنجیره تأمین روغن نباتی معرفی و مورد بررسی قرار گیرد. به بیانی دیگر، این پژوهش با هدف شناسایی و رتبه‌بندی شاخص‌های تکنولوژی بلاکچین برای پیکربندی زنجیره تأمین روغن نباتی انجام گرفت که برای دستیابی به این هدف از روش تحلیل متقارن استفاده شد. چارچوب پیشنهادی با استفاده از داده‌های نظرسنجی جمع‌آوری شده از هر یک از حلقه‌های زنجیره شامل کشاورز، واردکننده، سازمان‌های مرتبط، کارخانه‌های روغن‌کشی و کارخانه‌های روغن‌سازی انجام شده است. براساس نتایج به‌دست آمده ویژگی‌های "انجام به‌موقع سفارش و ارتباط نزدیک با تأمین‌کنندگان"، "شفافیت در کلیه تراکنش‌های فیزیکی، مالی و محصول"، "کاهش زمان بازپس‌سازی"، "سازگاری و برنامه‌ریزی"، و "تغییرناپذیری داده‌ها" به‌ترتیب بالاترین مطلوبیت را داشتند. در پژوهش‌های آل داود و صادقی‌نسب [۶۶] و ساوراو و دی [۴۱] نیز عامل شفافیت به‌عنوان متغیر اثرگذار تعیین گردید.

با وجود محدودیت‌های موجود برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، این پژوهش نشان داد که با بهره‌گیری از چه ویژگی‌هایی از تکنولوژی بلاکچین می‌توان همکاری و یکپارچگی زنجیره تأمین روغن نباتی را تسهیل و بالاترین مطلوبیت را برای بازیگران زنجیره ایجاد کرد. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به گستردگی جامعه آماری اشاره نمود. زنجیره تأمین روغن نباتی شامل حلقه‌های متعدد با چالش‌های متنوع در سطح کشور است که این امر بررسی ترجیحات کارگزاران را مشکل ساخت. همچنین، عدم آشنایی با تکنولوژی بلاکچین و مزیت‌ها و کاربردهای آن نیز مطرح بوده است که در این راستا پیشنهاد

۵- منابع

- [10] Pradabwong, J., Braziotis, C., Tannock, J. D., & Pawar, K. S. (2017). Business process management and supply chain collaboration: effects on performance and competitiveness. *Supply Chain Management: An International Journal*.
- [11] Soosay, C. A., & Hyland, P. (2015). A decade of supply chain collaboration and directions for future research. *Supply Chain Management: An International Journal*.
- [12] Zhang, Q., & Cao, M. (2018). Exploring antecedents of supply chain collaboration: Effects of culture and interorganizational system appropriation. *International journal of Production economics*, 195, 146-157.
- [13] Chen, L., Zhao, X., Tang, O., Price, L., Zhang, S., & Zhu, W. (2017). Supply chain collaboration for sustainability: A literature review and future research agenda. *International Journal of Production Economics*, 194, 73-87.
- [14] Wiengarten, F., Humphreys, P., Gimenez, C., & McIvor, R. (2016). Risk, risk management practices, and the success of supply chain integration. *International Journal of Production Economics*, 171, 361-370.
- [15] Zhang, J. (2019). Deploying blockchain technology in the supply chain. In *Blockchain and Distributed Ledger Technology (DLT)*. IntechOpen.
- [16] Awwad, M., Kalluru, S. R., Airpulli, V. K., Zambre, M. S., Marathe, A., & Jain, P. (2018). Blockchain Technology for Efficient Management of Supply Chain. In *Proceedings of the International Conference on Industrial Engineering and Operations Management* (pp. 440-449).
- [17] Kshetri, N. (2018). 1 Blockchain's roles in meeting key supply chain management objectives. *International Journal of Information Management*, 39, 80-89.
- [18] Ivanov, D., Dolgui, A., & Sokolov, B. (2019). The impact of digital technology and Industry 4.0 on the ripple effect and supply chain risk analytics. *International Journal of Production Research*, 57(3), 829-846.
- [19] Oliveira, M. P. V. D., & Handfield, R. (2019). Analytical foundations for development of real-time supply chain capabilities. *International Journal of Production Research*, 57(5), 1571-1589.
- [1] Farah Bakhsh Mohammadi, S.K. (2021). The relationship between blockchain technology and supply chain management performance (case study: Iran Khodro Company). The second international conference on management, tourism and technology. Malaysia. 1-16.
- [2] Mohammadi, A., Sahrakar, M., Yazdani, H. (2019). Investigating the effect of information technology on the capabilities and performance of the supply chain of dairy companies in Fars province: a multi-case study, information technology management. 3(8): 151-170 .
- [3] Manuj, I., & Mentzer, J. T. (2008). Global supply chain risk management. *Journal of business logistics*, 29(1), 133-155.
- [4] Yarian Talzali, Z. and Shamsuddini, A. (2015). Supply chain integrity. The 4th International Conference on New Researches in Management, Economics and Accounting, Berlin-Germany .
- [5] Lai, K. H., Ngai, E. W. T., & Cheng, T. C. E. (2004). An empirical study of supply chain performance in transport logistics. *International journal of Production economics*, 87(3), 321-331.
- [6] Porter, M. (2019). Supply chain integration: Does organizational culture matter? *Operations and Supply Chain Management: An International Journal*, 12(1), 49-59.
- [7] Ramanathan, U., & Gunasekaran, A. (2014). Supply chain collaboration: Impact of success in long-term partnerships. *International Journal of Production Economics*, 147, 252-259.
- [8] Tsou, C. M. (2013). On the strategy of supply chain collaboration based on dynamic inventory target level management: A theory of constraint perspective. *Applied Mathematical Modelling*, 37(7), 5204-5214.
- [9] Liao, S. H., Hu, D. C., & Ding, L. W. (2017). Assessing the influence of supply chain collaboration value innovation, supply chain capability and competitive advantage in Taiwan's networking communication industry. *International Journal of Production Economics*, 191, 143-153.

- consensus, and future trends. In *2017 IEEE international congress on big data (BigData congress)* (pp. 557-564). Ieee.
- [31] Apte, S., & Petrovsky, N. (2016). Will blockchain technology revolutionize excipient supply chain management? *Journal of Excipients and Food Chemicals*, 7(3), 910.
- [32] Aghajani-Mir, S.F., RajabiKashgar, F.Z. and Arab, A.R. (2021). Identifying and Prioritizing Challenges of Implementing Blockchain Technology in the Supply Chain: A Bayesian BWM Group-Based Approach. *Journal of decision-making and research in operations*. 6(4): 483-464 .
- [33] Ismaili, H. and Rajab ZadehQatrami, A. (2018). Blockchain technology in the supply chain: challenges facing the adoption of blockchain in the supply chain. The 16th International Management (Scientific-Research) Conference, Tehran.
- [34] Abdullahi, A. and Zoghi, S. (2018). Blockchain and solving supply chain challenges. The second national conference on fundamental research in management and accounting, Tehran.
- [35] Joibar, A.R. and Ebadi, A.A. (2019). The feasibility of using blockchain technology in the insurance industry. The fourth international conference on modern management and accounting studies in Iran, Karaj.
- [36] Davis, F. D. (1993). User acceptance of information technology: system characteristics, user perceptions and behavioral impacts. *International journal of man-machine studies*, 38(3), 475-487.
- [37] Kamble, S., Gunasekaran, A., & Arha, H. (2019). Understanding the Blockchain technology adoption in supply chains-Indian context. *International Journal of Production Research*, 57(7), 2009-2033.
- [38] Francisco, K., & Swanson, D. (2018). The supply chain has no clothes: Technology adoption of blockchain for supply chain transparency. *Logistics*, 2(1), 2.
- [39] Nayak, G., & Dhaigude, A. S. (2019). A conceptual model of sustainable supply chain management in small and medium enterprises using blockchain technology. *Cogent Economics & Finance*, 7(1), 1667184.
- [40] Kamble, S. S., Gunasekaran, A., & Sharma, R. (2020). Modeling the blockchain enabled
- [20] Dobrovnik, M., Herold, D. M., Fürst, E., & Kummer, S. (2018). Blockchain for and in Logistics: What to Adopt and Where to Start. *Logistics*, 2(3), 18.
- [21] Swan, M. (2017). Anticipating the economic benefits of blockchain. *Technology innovation management review*, 7(10), 6-13.
- [22] Janssen, M., Weerakkody, V., Ismagilova, E., Sivarajah, U., & Irani, Z. (2020). A framework for analysing blockchain technology adoption: Integrating institutional, market and technical factors. *International Journal of Information Management*, 50, 302-309.
- [23] Hackius, N., & Petersen, M. (2017). Blockchain in logistics and supply chain: trick or treat? In *Digitalization in Supply Chain Management and Logistics: Smart and Digital Solutions for an Industry 4.0 Environment. Proceedings of the Hamburg International Conference of Logistics (HICL), Vol. 23* (pp. 3-18). Berlin: epubli GmbH.
- [24] Mansfield-Devine, S. (2017). Beyond Bitcoin: using blockchain technology to provide assurance in the commercial world. *Computer Fraud & Security*, 2017(5), 14-18.
- [25] Swan, M. (2015). *Blockchain: Blueprint for a new economy*. "O'Reilly Media, Inc."
- [26] Wang, M., Wu, Y., Chen, B., & Evans, M. (2020). Blockchain and supply chain management: a new paradigm for supply chain integration and collaboration. *Operations and Supply Chain Management: An International Journal*, 14(1), 111-122.
- [27] Sanka, A. I., Irfan, M., Huang, I., & Cheung, R. C. (2021). A survey of breakthrough in blockchain technology: Adoptions, applications, challenges and future research. *Computer Communications*, 169, 179-201.
- [28] Chen, G., Xu, B., Lu, M., & Chen, N. S. (2018). Exploring blockchain technology and its potential applications for education. *Smart Learning Environments*, 5(1), 1-10.
- [29] Zheng, Z., Xie, S., Dai, H. N., Chen, X., & Wang, H. (2018). Blockchain challenges and opportunities: A survey. *International journal of web and grid services*, 14(4), 352-375.
- [30] Zheng, Z., Xie, S., Dai, H., Chen, X., & Wang, H. (2017, June). An overview of blockchain technology: Architecture,

- stated-choice studies. In valuing environmental amenities using stated choice studies (pp. 159-202). Springer, Dordrecht.
- [52] Green, P. E., & Srinivasan, V. (1978). Conjoint analysis in consumer research: issues and outlook. *Journal of consumer research*, 5(2), 103-123.
- [53] Green, P. E., & Srinivasan, V. (1990). Conjoint analysis in marketing: new developments with implications for research and practice. *Journal of marketing*, 54(4), 3-19.
- [54] Gustafsson, A., Herrmann, A., & Huber, F. (Eds.). (2007). *conjoint measurement: methods and applications*. Springer Science & Business Media.
- [55] Faizi, A. (2017). Designing a mathematical model for planning transportation and storage of crude edible oil. *Elite Journal of Science and Engineering*, 3(1): 103-94 .
- [56] Zangui-Najad, A. (2009). What is supply chain management? *Educational and Research Quarterly of Logistics Studies and Research Center*, 11(27): 4-8.
- [57] Krystallis, A., & Ness, M. (2005). Consumer preferences for quality foods from a South European perspective: A conjoint analysis implementation on Greek olive oil. *International Food and Agribusiness Management Review*, 8(1030-2016-82535), 62-91.
- [58] Lee, H., Rothenberg, L., & Xu, Y. (2020). Young luxury fashion consumers' preferences in multi-channel environment. *International Journal of Retail & Distribution Management*.
- [59] Green, P. E., Krieger, A. M., & Wind, Y. (2004). Thirty years of conjoint analysis: Reflections and prospects. In *Marketing research and modeling: Progress and prospects* (pp. 117-139). Springer, Boston, MA.
- [60] Green, K. W., & Inman*, R. A. (2005). Using a just-in-time selling strategy to strengthen supply chain linkages. *International journal of production research*, 43(16), 3437-3453.
- [61] Motfekrazad, M.A., ElahVirdizadeh, M., SoltaniGhasfandis, G. and Mehdipourmoghadam, M. (2013). Comparative study of just-in-time production components in different industrial groups of traceability in agriculture supply chain. *International Journal of Information Management*, 52, 101967.
- [41] Saurabh, S., & Dey, K. (2020). Blockchain technology adoption, architecture, and sustainable agri-food supply chains. *Journal of Cleaner Production*, 124731.
- [42] Statistics of the association of vegetable oil industries, different years
- [43] Aste, T., Tasca, P., & Di Matteo, T. (2017). Blockchain technologies: The foreseeable impact on society and industry. *Computer*, 50(9), 18-28.
- [44] Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (1998). *Multivariate data analysis* (Vol. 5, No. 3, pp. 207-219). Upper Saddle River, NJ: Prentice hall.
- [45] Green, P. E., & Rao, V. R. (1971). Conjoint measurement-for quantifying judgmental data. *Journal of marketing research*, 8(3), 355-363.
- [46] Bajaj, A. (2000). A study of senior information systems managers' decision models in adopting new computing architectures. *Journal of the Association for Information Systems*, 1(1), 4.
- [47] Anderson, B. B., Bajaj, A., & Gorr, W. (2002). An estimation of the relative effects of external software quality factors on senior is managers' evaluation of computing architectures. *Journal of Systems and Software*, 61(1), 59-75.
- [48] Diamantopoulos, A., Schlegelmilch, B. B., & Du Preez, J. P. (1995). Lessons for pan - European marketing? The role of consumer preferences in fine - tuning the product - market fit. *International Marketing Review*.
- [49] Hobbs, J. E. (1996). A transaction cost analysis of quality, traceability and animal welfare issues in UK beef retailing. *British Food Journal*.
- [50] Knudsen, H. K., & Havens, J. R. (2021). Using conjoint analysis to study health policy changes: An example from a cohort of persons who use drugs. *International Journal of Drug Policy*, 98, 103425.
- [51] Johnson, F. R., Kanninen, B., Bingham, M., & Özdemir, S. (2006). Experimental design for

- applications and architectures for port operations and logistics management. *Research in Transportation Business & Management*, 41, 100620.
- [65] Monrat, A. A., Schelén, O., & Andersson, K. (2019). A survey of blockchain from the perspectives of applications, challenges, and opportunities. *IEEE Access*, 7, 117134-117151.
- [66] Al Davoud, S.A. and SadeghiNasab, M. (2021). The role of new information technologies in the development of supply chain performance of Iran's postmodern businesses. *Quarterly Journal of Geographical Studies of Mountain Regions*, 2(3): 82-63.
- Tabriz using multivariate variance analysis, *Productivity Management Journal*, 8(31): 159-177.
- [62] Pavlou, P. A., & Gefen, D. (2004). Building effective online marketplaces with institution-based trust. *Information systems research*, 15(1), 37-59.
- [63] Ghode, D. J., Jain, R., Soni, G., Singh, S. K., & Yadav, V. (2020). Architecture to Enhance Transparency in Supply Chain Management using Blockchain Technology. *Procedia Manufacturing*, 51, 1614-1620.
- [64] Ahmad, R. W., Hasan, H., Jayaraman, R., Salah, K., & Omar, M. (2021). Blockchain

Scientific Research

Blockchain Technology for Efficient Management of Vegetable Oil Supply Chain

Ranjbar Malekshah, T. ¹, Mojaverian, S. M. ^{2*}, Eshghi, F. ³, Shirzadi Laskoukelayeh, S. ⁴, Raftani Amiri, Z. ⁵

1. PhD student, Department of Agricultural Economic, University of Agricultural Science and Natural Resources, Sari, Iran.
2. Associate Professor, Department of Agricultural Economic, University of Agricultural Science and Natural Resources, Sari, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Agricultural Economic, University of Agricultural Science and Natural Resources, Sari, Iran.
4. Assistant Professor, Department of Agricultural Economic, University of Agricultural Science and Natural Resources, Sari, Iran.
5. Full Professor, Department of Food Industry, University of Agricultural Science and Natural Resources, Sari, Iran.

ABSTRACT

Considering the role of new technologies and integrated information and communication technology in improving the supply chain, as well as the importance of investigating the preferences of actors to accept technology, the purpose of this study is to identify and rank the indicators of blockchain technology for the configuration of the vegetable oil supply chain. For this purpose, the symmetric analysis method was used and the relative importance of features and the desirability of evaluating parts of the surfaces were calculated. This method is used to identify and understand the combined effects of attributes on the preference for a product or service. To collect information, 9 cards were designed using XLSTAT software, and then 42 vegetable oil supply chain agents, including farmers, importers, oil factories, and other supply and distribution sectors, completed online in 2022. Based on the results, the features of "Do the order on time & Close relationship with suppliers", "Transparency in all physical-financial-product transactions", "Reduce Lead time", "Compatibility and planning" and "Data immutability" were respectively the most desirable. This research showed that by using the features of blockchain technology, it is possible to facilitate the cooperation and integration of the vegetable oil supply chain and create the highest benefit for the chain actors. In the following, by designing the structure of this technology in accordance with the preferences of the actors of the vegetable oil supply chain and also with the cooperation of policymakers in order to plan and prepare the necessary infrastructure in order to implement blockchain technology in the country, the conditions of this chain can be improved.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 2022/ 09/ 30
Accepted 2023/ 01/ 15

Keywords:

Conjoint Analysis,
Technology Adoption,
Blockchain,
Supply Chain.

DOI: 10.22034/FSCT.19.133.309
DOR: 20.1001.1.20088787.1401.19.133.25.0

*Corresponding Author E-Mail:
mnojaverian@yahoo.com